

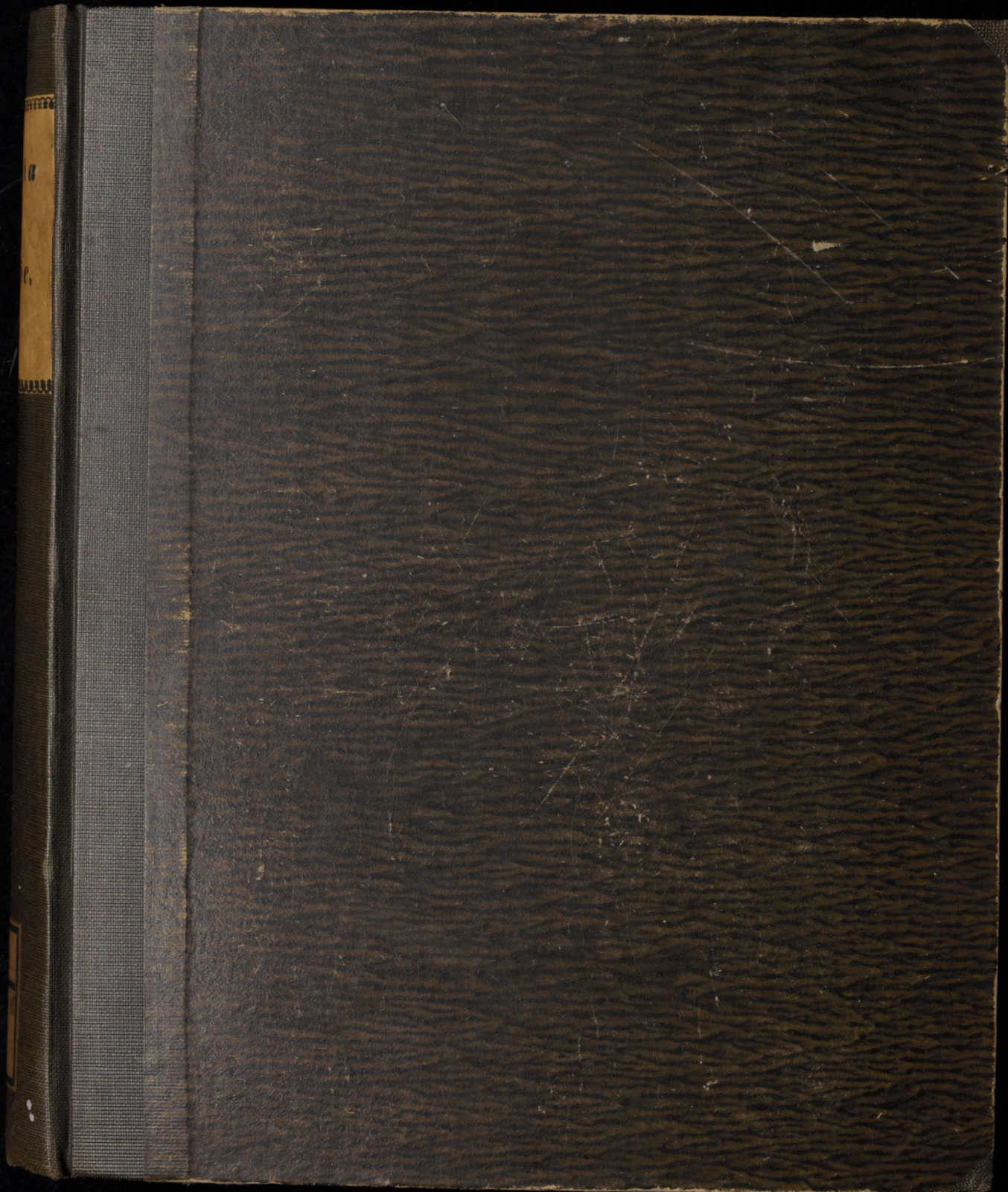
Disqvisitio Historica De Fausto Praestigiatore

Recusa, Vitembergae: Literis Tzschiedrich, 1746

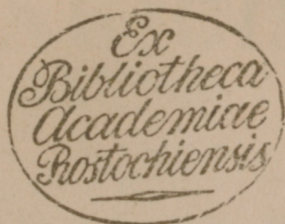
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1736010859>

Druck Freier Zugang

Гл. 1030.^{1-18.}

2.

3.

4.

5.

6.

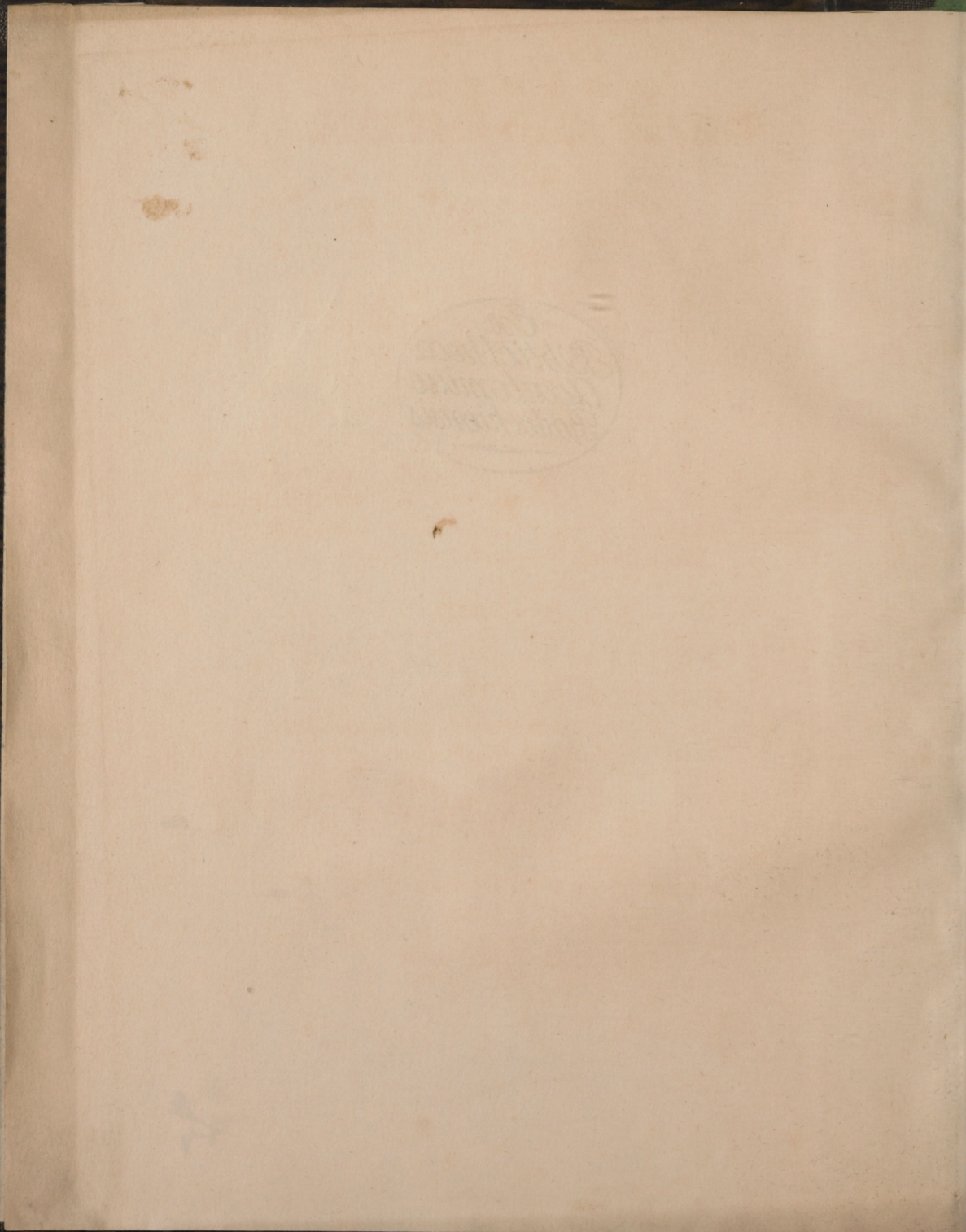
8.

15.

16.

17.

18.

Q. D. B. V
DISQVISITIO HISTORICA
DE

RAUSTO
PRAESTIGIATORE

Historische Untersuchung
Von dem Zauberer Rausten

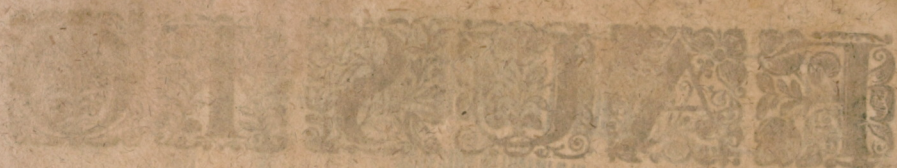
QVAM
IN ALMA HAC LEVCOREA
PVBLICO EXAMINI COMMITTVNT
PRAESES
M. IOH. GEORG. Neumann

BELT. SAXO
ET
CAROLVS CHRISTIANVS Kirchner

PREZA SAXO
AVTOR RESPONDENS
H. L. Q. C.
A. O. R. M DC LXXXIII D. XXIII MAII

VITEMBERGAE
RECVSA LITERIS TZSCHIEDRICHIANIS
1746

DISPOSITIO HISTORICA
D. F.

PRÆSTIGIA TORE

Historische Beschreibung
Von dem Zauberey Saugen

IN MAMA HAC TENCOREA
FABRICO EXAMINI COMITANT
P. A. E. S. S. E. S.

M. IOH. GEORG. SCHUMACHER

B. E. T. S. A. N. D.

CAROLVS CHRISTIANVS SCHUMACHER

AVTOR RESPONSIVENS

H. E. O. C.

A. O. R. M. D. C. LXXXIII. D. KENNEDY

VITENBERGAE

REGASA LITERIS TSCHEIDTIANIS

I. N. J.

PRÆFATIO.

AUSTI, præstigiis artibusque magicis famosissimi hominis Hiltoriam aggredior. Qvod negotium tanto quidem suscepi ægrius, quanto maiori hætenus fide narratio hæc omnium sermonibus trita, editoque peculiari quodam tractatu literis memoriæque est consecrata. Equidem Zosimus, Paganus auctor, cum libero Historiarum tertio ad Persicum bellum ac Nisibus oppugnationem venisset, supervacaneum sibi videri existimat, rei gestæ narrationem ordinemque pertexere, cum peculiaribus illa scriptis jam ante esset consignata. Cujus consilii parum abest, quin & ego in eam rationem, in illo occupatus argumento, quod nullius

A 2

qui-

quidem, quoad memini, virgulam censoriam, ple-
 rorumque tamen fidem, peculiari quodam libro
 allexit. Aliud proinde institutum, alium tractan-
 di modum postulat: nec enim retexere diffusam
 Penelopes telam, nec cumulum adicere istis com-
 mentis animus est, sed ad limam ea revocare, quæ
 cœcum vulgi meruere applausum. Quamobrem
 mirari subit, historiam adeo dubiam, in omnes fe-
 re terras dispersam, tot hominum animos cepisse:
 illud autem inique tuli, Patriam hanc nostram, i-
 psamque Wittenbergam tam infausti filii matrem
 vulgo nuncupari. Cum proinde publicis annalium
 monumentis destituta sit historia, & Auctoribus qui-
 busdam innixa, privatæ saltem gentis memoria di-
 manarit ad posteros, qui sive pietatis abrepti ardo-
 re, sive superstitionis æstro perciti, varios ex inge-
 nio casus affinxerunt: igitur operæ pretium fuit
 in suspectam hanc narrationem inquirere, adhi-
 bitisque quibus uti licuit, auctorum testimoniis,
 falsa eruere, ac palmam præbere veritati. Ingens
 quidem Augiæ stabulum præ oculis est, cui repur-
 gando nunc operam dare constitui: interim tamen
 rei difficultas ingenii conatum in iis excusabit, quæ
 minus ad ungveam & amussim sunt examinata; Ita
 enim est; ad mare cui via intercluditur; amnem
 ille ac rivulos quærere jubetur. Quod felix igitur
 fortunatumque sit, ad negotium me accingam, ac
 ne obscuritatem gignat orationis perpetuitas, tri-
 bus negotium dividam capitibus, ut recte instituta
 rerum œconomia, ordo suis cohæreat partibus,
 nec confusa res æque confusa methodo exhibeatur.

CA.

CAPUT PRIMUM

DE

VARIIS AUCTORUM SENTENTIIS.

§. I.

Sæpe verissima rerum asserta suos patiuntur Manes, & diversis scriptorum sententiis obscurantur; Nihil igitur mirum est, extare quasdam narrationes, per se dubias suspectasque & nullo probatæ fidei monumento suffultas? Perinde enim ut aquæ per aræ planiciem diffusæ, nec canalibus comprehensæ, facile dissipantur; ita res gestæ certis annalium non asservatæ libris, vel expirant penitus, vel fabulosis distrahuntur commentis. Quare colligenda iterum Historia est, & dispiciendum sedulo, quid lucis sibi ex Auctoribus sceneretur.

§. II. Prius vero quam ceterorum nectamus seriem, Liber *de Vita Factisque Fausti* primum sibi locum vendicat; qui vernacula Lingua conscriptus, fallor an compilatus quondam est a *Georgio Rudolpbo Widemanno*, obscurissimi nominis viro; cujus scripti, sæpe iterata editione, iteratæ quoque, magisque & magis auctæ sunt fabulæ: Ut communiter libri, quo arva, laborant fato; si colantur ab imperitis, sentes alunt ac monstra, quibus evel-

A 3

lendis

lendis ne Hercules quidem sufficit. *Widemannus* vero Auctor quis fuerit, in tanta nominum parallelorum copia, decernere vix potui; donec virum hoc nomine insignem sub initium superioris seculi vixisse ex *Crulio* (*Part. III. Annal. Sæv. p. 369.*) didici, ubi commemoratis quibusdam ejus Scriptis, quæ tamen Bello Rusticano perierint, fateretur, multas ex eodem relationes de *Magia* se percepisse. Quod si me frustratur nomen, inter vespertiliones non quæram diutius: ut enim illi nec mures plane sunt nec aves; ita hic forsitan nec rudis omnino fuit, sic enim nihil scripisset; nec eruditus, secus forte molitus esset meliora: Lucem igitur non meruit, qui luce scripsit indigna. Interim exstat liber ac paucis abhinc annis *D. Pfitzeri* cura, *Norinbergæ* denuo ingenti monitorum *Moralium* cumulo refertus prodiit: cui quidem editioni aliquam auctoritatis speciem facit, quod ad Autographum ipsum vetustiori quadam Bibliotheca conservatum provocatur: *Plazii* quoque Theologi, qui *Tractatu de Spectris & Lemuribus olim* inclaruit, nomen præfigitur: Sed quid de illis habendum sit, sequenti oratione exponemus, nunc recensendis auctori-
bus operam daturi.

§. III. In tanta vero Scriptorum penuria neminem facile *Johanne Manlio* priorem deprehendes; qui cum ex relationibus saltem, doctorumque virorum sermonibus *Collectanea* sua testetur se confecisse, non nullius illa erroris arguuntur. Si tamen ex ramentis aurum colligatur, proculo dubio occurrent, quibus lucem aliquam præsentirei

rei accensum iri confido. *Faustum* igitur, *Scholasticum Cracoviensem* vocat, & *Kundlinge* (hodie *Knitlinga*) quod exiguum *Sueviæ* oppidum est, oriundum; audiatur ipse hæc edisserens: *Novi quendam nomine Faustum de Kundling: quod est paruum oppidum Patriæ meæ vicinum; Hic cum esset Scholasticus Cracoviensis, ibi magiam didicerat, sicut ibi olim fuit eius magnus usus, & ibidem fuerunt publicæ ejusdem artis professiones, (In Collectan. Basl. edit. 1600. p. 38.) Ergo & cognitus Manlio videtur fuisse hic magus, & conterranei civisque loco habitus. Neque aliter facinora ejus recenset ac si ætate illa essent perpetrata. Vagabatur passim, dicebat arcana multa: Venetiis cum uellet ostendere spectaculum, dixit se volaturum in cælum; Diabolus igitur subvexit eum: & afflixit adeo, ut allisus bumi pene exanimatus esset, sed tamen non est mortuus. Quam narrationem in *Historia vitæ* non reperio, ut vel hinc *Auctor* alicujus nævi argui possit. Ceterum non hic locorum, sed in pago *Ducatus Wittenbergensis* extinctum commemorat; *Wittenbergam* vero nostram semel invisisse, haud abnuit; *Hic Faustus* inquit, *in hoc oppido Wittenbergæ* vasisit, cum optimus Princeps *Dux Johannes* dedisset mandata de illo capiendo &c.*

§. IV. Quibus præterea indulget relationibus hic *Auctor*, iis discutiendis operam dabo alibi; exponam illa, quæ *Andreas Hondorffius* superioris seculi *Ecclesiastes* memoriæ reliquit; cujus tamen an pietatis major cura ferit, vel veritatis in colligendis historiis, incertum relinquo. Antiquitate sane cum priori aliisque certat, quoniam elapso

pſo jam ævo A. LXXV. lucem publicam vidit ipſius *Promptuarium Exemplorum*; in quo Manlii ſecutus ſententiam, Fauſtum, ait, Wittenbergam ſe contuliſſe, ſed edicto Principis, de vinculis ipſi injiciendis promulgato, evaſiſſe rurfum. (*Vide ejus Prompt. Exemplor. ad II. Præc. p. 167.*) Idem etiam fugam exponit, qua Norinbergæ ſaluti ſuæ conſuluiſſe dicitur; recenſerem textum, niſi cum verbis Manlianis omnia conſpirarent.

§. V. Ad *Johannem Wierum* me conſero, qui cum Cornelio Agrippæ homini magicis ſuperſtitionibus infami, operam in pueritia navaret, adeo erga Præceptorem optime de ſe meritum gratus exitit, ut opus illud, quod diu poſt Agrippæ mortem de præſtigioſæ hujus ſcientiæ vanitate luculentum edidit, ea occaſione publicaffe credatur: quod *Thuanus* pene verbis refero, qui prolixam ipſi dicam ſcribit (*Lib. XCI. Hiſt. ad A. 1588.* Equidem a quibusdam hujus criminis exſerte accuſatur, & ſi *Creſpeto*, credimus, (*Diſcurſu III. de Satanae odio*) ob magiæ crimen pœnam mortis dicitur fuſiſſe. Interim non deſunt apologiæ, quibus defenditur, extantque non modo clara doctrinæ ipſius teſtimonia, ſed doctorum quoque, Caroli Galii Theologi, pariter & Bartoli Richii JCTI, aliorumque non ſpernenda judicia, quibus merito aſſentimur. (*Vid. Epistoſas Wieri Tr. annexas p. 687. & 690.*) De Fauſto, cujus gratia hic adducitur, non tam artes magicas refert, quam impoſturas; exſtimatque, quod inani jaçtantia & pollicitationibus non nihil effecerit, fallendi alioquin ac imponendi peri-

peritus Ceterum, quam alii reticent, ipsammet epocham quoque figere ausus est Wierus, ætatemque designare, qua vixisse nauci homo perhibetur. *Johannes Faustus*, inquit, ex *Kundling* oppidulo oriundus, *Cracoviæ* magiam ubi olim docebatur palam, didicit, eamque paucis annis ante quadragesimum supra sesquimillesimum cum multorum admiratione mendaciis & fraude multifaria in diversis Germaniæ locis exercuit. De fraudibus, quarum meminit, non est, quod differam; tam suavi enim colore nigras ejusdem artes illevit, ut, qui magiam maxime calluit, magi nomine videatur indignus.

§. VI. Neque dissimile apponit Symbolum *Conradus Gesnerus* Polyhistor non minus ac Medicus insignis, stupendæque vir eruditionis, ut *Gbilius* judicat (*Theatr. Lit. vol. 1. pag. 40.*) Is proinde in *Onomastico* suo *Faustum* hunc, censu vagantium Scholasticorum habet, similemque facit *Paracelso* aliisque id genus necromantis. Sed quemadmodum de *Paracelso*, quem *Spiritus familiaris* insimulant, doctissimi quique dubitarunt; ita ingens est postulatum an magus hic impostoribus istis ac nugiyendis queat annumerari, quippe qui non tam commercio cum *Satana* inito, quam fallaciis & benefica ut vocant, magia utebantur, uti celeberrimus *Dn. Thomasius* evicit (*Disp. de Vag. Scholast. f. 28. &c.*)

§. VII. Ceterum serie hac excludendus non est *Philippus Camerarius*, maximæ doctrinæ auctor, quam tamen non æque solidam atque curiosam in *Horis* ut vocat, *Succisvis*, exhibuit, Quod
B Fau-

Fausti spectat historiam, eadem cum Manlio ceterisque oberrat chorda; abreptusque variis vulgi relationibus, neminem ex plebe ait reperiri, qui non aliquod Faustinae artis documentum commemorare possit. De obitu Fausti, quæ affert, ex *Wiero* depromsit, unico saltem præstigiarum addito specimine, quod dum omisit *Historia Vita*, brevis-
simis ego verbis repetam, ne prorsus nihil fabulis videar adiecisse. Nimirum cum apud quosdam divertisset Faustus, petierunt ab eo, ut aliquod suæ artis specimen exhiberet: quod cum diu recusasset, tandem importunitate sodalitiî commotus promisit se præstiturum, quodcunque expeterent. Unanimi igitur consensu flagitarunt, ut vitem uvis prægnantem repræsentaret in mensa. Assensit Faustus & pollicitus est jamjam easdem conspectum iri, sed hac conditione, ut omnes alto silentio expectarent, donec illos juberet uvas decerpere. Omnes se legi obtemperaturos recipiunt. Mox infamis artifex ludibriis suis ebriæ huic turbæ ita oculos & sensus præstrinxit, ut illis tot uvæ apparent, quot ipsorum adessent. Rei itaque novitate cupidi sumptis suis cultellis expectabant, ut eos juberet rescindere uvas, tandem cum aliquamdiu suspensos in vanissimo errore tenuisset Faustus: evanescent vites & in fumum abeunt. Illi nebula magica jam dispulsa, visi sunt singuli suum quisque tenere nasum, appposito cultello jamjam pro uva secandum, quodsi quis immemor præcepti aut contemptor, injussus uvas secare voluisset, se ipsum naso mutilasset. (*Vid. Camerar. Hor. Succis. cent. 1. p.*

314.)

314.) Quam narrationem in *Diebus* quas vocat, *Canicularibus* iterum repetit Simon Majolus (*Toin. 2. coll. 3. p. 602.*) Sed cum primi saltem Tomi Auctor habeatur *Majolus*, allegandus erat *Georgius Draudius*, cui reliquorum cura adscribitur. *Drexelius* etiam commemorationem hanc cœu fide non indignam *Collectaneis* suis inseruit, literisque (in *Aurifodina P. II. c. 8.*) denuo consecravit.

§. VIII. Ferme *Martinum Delvionem* prætermissem, fidissimum rerum magicarum commentatorem. Hic enim, quod nemo hætenus docuit, *Faustum* hunc & *Agrippam* veluti socios adducit; relationibus autem edoctus (*Disq. Mag. l. 2. qv. II.*) Sic fert fama, inquit, *Faustum* & *Agrippam* magos; cum iter facerent, solitos nummos ad oculum sinceris in diversoriis numerare quos qui receperant, post pauculos dies cornuum frustra vel scruta vilissima reperiabant. Quod si ita est, miror equidem, nec in quocquam vitæ *Agrippinæ* scriptore, nec in *Epistolis*, quas de vario argumento scripsit, vel minimum hujus rei vestigium conspici. Ætatem sane, si *Wieri* annos numeramus, parem uterque habuisse videtur, nec desunt, qui *Agrippam* ex *Fausto* artes quasdam magicas didicisse, existimant: sed nodus hic eo usque Gordius est, donec gladium cujusdam *Alexandri* experiatur.

§. IX. At enim, qui tam male omnibus audit; quendam tamen habuit famæ suæ defensorem. *Meigerus* enim (in *Nucleo Historico Lib. 7. c. 18.*) quandam *Fausti* artem recitans, nequam hunc hominem; probum piūque filium appellat: quod si ve ex ani-

mi sententia pronunciet, sive *ναὶ ἀντιφρασὶ* intelligat, risu certe dignum est, quem enim fortuna nigrum pinxit, hunc nulla quod ajunt, ætas dealbabit. *Meigero* vero libros multæ labis infimularem, nisi clarissimum simul nomen *Matthæi Dresseri* insignis Historici læderetur, ex cujus recensione miror illos tam incaute prodiisse.

§. X. Novum Sybillæ folium recitat *Gabriel Naudæus Parisinus*, maximi quondam nominis Philologus pariter atque Medicus. Hic singulari quodam tractatu Anno 1625. editio, *Apologiam* illorum suscepit; qui magicæ artis suspicione fuerunt infames. Sic *cap. 1.* egregia quædam monita præmisit, docuitque scriptoribus promiscue fidemtribuendam non est, cum magni sæpe Politici & admiranda quorundam ingenia ac studia præsertim Mathematica magicæ infamia fuerint notata. Ac proinde hoc vitio liberat, non modo ex antiquis *Zoroastrum*, *Plotinum*, *Jamblichum*, sed ex recentibus quoque *Agrippam*, *Trithemium*, *Michaelem Scotum*, ac denique *Johannem Faustum*, cujus Historiam in Germania ortam, non alio, quam fabulæ loco habet, suæque lingua non ineleganter appellat, *Roman. Magique*, hoc potissimum fundamento nixus, quod a multis quidem scriptoribus Dæmonologicis, ut sunt *Delrio*, *Wierus*, aliique: nullo autem probatæ fidei Historico res Fausti commemorentur. Sed an calculum a reliquis accepturus sit, sequentibus demum capitibus dispiciemus.

§. XI. Interim hoc consilio adducti eruditiores, fluctuare animo cœperunt, ac in dubium voca-

vocare hanc Fausti Historiam. Quid enim? si vana ejusmodi scripta applausum nanciscerentur, vendum esset, ne sub tanta fabularum mole omnis Historiæ veritas animam ageret. Quo quidem nimis confidenter posito multorum ingenia laborarunt in fabulæ origine recte inquirenda. Aliqui hoc *Fausti* nomen fictum ajunt, & homini cuidam mago inditum, ob Faustum in rebus peractu difficillimis successum. Alii a *Fausti Socini* nomine aliquam sed levem originis ansam petunt; hic enim cum in Polonia (ubi vixisse magus noster perhibetur) *Photinianismum* spargeret, literisque & artibus rudiori genti esset miraculo, magiæ infamia dicitur laborasse; unde conjectura est abjecto cognomine *Socini*, nomen *Fausti* increbuisse, videlicet more vulgi introductum erat, ut crebriori quondam sermone *Marrini*, quam *Lutheri* & *Philippi* potius, quam *Melanchthonis* nomen appellaretur. Sed cum jamdudum ante *Socini* ætatem hæc narratio orta sit, sponte suo corruunt ista, nec operæ pretium est refellendis iis immorari. Sane ex nominum multitudine non debet surgere confusio, cum plura hujusmodi & clara quidem nomina, non recentes solum sed antiquæ Historiæ loquatur. Quin & *Raphaelem Volateranum* infinitæ lectionis virum, ut Jovio vocatur (in Elogiis p. 131.) integrum Faustorum catalogum ferunt texuisse, cujus libri, utut me fugerit conspectus, procul dubio tamen *Faustos*, doctissimos Italiae viros percensuit.

§. XII. Denique erroris arguendi sunt, qui Joh. hunc Faustum alio nomine *Johannem Teu-*

tonicum appellari existimant, quippe quem æque prodigiosa arte nouimus inclaruisse. Sed Teutonicus iste Patre natus Bresbytero ad *Halberstatensem* Canonicatum fuit euectus, adeoque nihil affinitatis, quod cum Fausto intercedat præ se ferre potest. (*Vid. Wolff. Lect. Memorab. Tom. II. p. 434.*) Ne vero moras nequam ulteriores, uno fasce complectar reliquos, qui vel allegando saltem, vel commemorando, aliquam Fausti fecere mentionem: ut *Gisbertus Voetius Part. 3. Sel. Disput. p. 539.* Clarissimus Dn. *Thomafius* in *Disp. de Schol. Vagab. §. 28.* *Freudius* in *Casual. de mag. p. 265.* & qui agmen claudat *Zeilerus* in *Chron. Sueviæ p. 564.* Plures quidem hac de re consului, sed cum præter nomen nihil traderent, allegandis iis abstinendum esse duxi.

CAPUT SECUNDUM.

EXAMEN VITAE FACTORVMQVE FAVSTI EXHIBENS.

§. I.

Magnam hætenus Scriptorum nubem conspeximus, quæ, ut omnes de *Fausto* commemorati-ones inficiemur, non permittit. Nunc in eo versatur cura; ut disiecta fabularum mole, Historiam hanc suis denudatam figmentis tradamus. Equidem humana illud lege sancitum, ut cujus pater æque,

aque, ac patria in dubio est, spurius ille abjectique generis haberetur: forsan & hic *Faustus*, qui patriam nemini satis cognitam, patremque maxime dubium habet, supposititius videre possit, & non nisi ex ingenio fabuloso esse prognatus. Ast retulit tamen natales ipsius Manlius (*collect. p. 38.*) dum *Kundlingam* Sueviæ oppidum, illi patriam assignat. Ponamus igitur tantisper vixisse quendam magum, sive hoc *Fausti*, sive alio nomine infamem, attestantibus illud tam locupletibus undiquaque auctoribus; Interim *Historia* illius tantis referta est figmentis, totque fabulis inquinata; ut vitam ejusmodi hominis ad historiam non crediderim suffecisse, nisi fabularum architectum nacta esset scriptorem.

§. II. Vitam proinde *Fausti*; ut expiscemur penitius; tres ejus numerantur patriæ; *Kundlinga* quidem, ut *Manlius* ceterique asserunt; *Roda* dein, vicus terræ *Vinariensis*, si *Widemann* credimus; *Soltwedelia* denique Principatus *Anhaltini* oppidum, quod *Historiæ Fausti* Autographum testatur. At caueamus vero; ne palpum nobis obtrudat *Fabulæ Scriptor*, cum dubium non sit, quin fidem sibi præ illo vendicent Auctores supra commemorati. *Manlius* certe, utut in quibusdam vacillet, in hoc prorsus fallere non potest, quando patriam *Fausti* ita recenset, ut & novisse hominem se testetur, & *Kundlingam* ubi natus est, oppidum patriæ suæ vicinum appellet (*Collect. p. 38.*) Non dicam de unanimi ceterorum consensu, qui si vel maxime *Historici* nomen non mereantur; *Fabulæ* tamen *Scriptori* ideo pal-

mam

nam præripiant, quia *fictam Historiam* (*Roman. dicunt*) descripturi, patriam vel omittunt plane, vel ob maiorem veritatis speciem, aliam prætexunt. *Autographum*, quod attinet, non inficias iverim ex-rare; sed num Fausti iussu consignatum sit, quod ajunt, ne probabile quidem videtur. Quid? quod multis commistum erroribus, & eo saltem fine confectum dicitur, ut exemplum esset improbis atque maleferiatis semper extimescendum (*vid. Præfatio Historiæ Fausti*.)

§. III. Ceterum ut vagabunda fuit Magi vita sic *Ingolstadensem* Academiam dicitur invisisse (*Hist. Faust. P. I. c. 1.*) quod utut nullus Auctorum confirmet, in dubium tamen non vocabo, cum circa id tempus Academiam hanc egregiis studiis floruisse, celebribusque abundasse viris persuasus sum (*vid. Erasm. Roterod. Lib. II. Ep. 17. p. 121. Edit. Lond.*)

§. IV. De Wittenberga vero, quod fingit *Historia Fausti*, eo nihil fabulosius esse arbitror. Nominis enim errore adductus auctor impegit, ut, si Wirtenbergensis civitatis appellanda fuit, ob evidentem vocum affinitatem Wittenbergæ nomen allegaret. Unius saltem mendi convincam illum, ut ex eo corrigantur reliqui. Videlicet (*Part. I. c. 6.*) convocatis quibusdam sociis in sylvam quandam urbi vicinam, quam *Speßart* dicunt, Faustus perhibetur commigrasse. Ast nuspiam terrarum hic locus eo nomine celebris est, nisi in Ducatu Wirtenbergensi, quorsum an præstigiarum causa exire

exire consueverit Faustus, illi dignentur exponere, qui in patria ista se profitentur cives. Obvertunt tamen quendam Fausti patruelem, civem nostræ urbis & incolam, cujus gratia hic degisse, a quo susceptus & in filium adoptatus esse me moratur (*Part. I. c. 1.*) Quod num de Wirtenberga capiendum sit, litem non facio meam, illud ex communi curiæ hujus catalogo edoctus, neminem olim hoc nomine insignem, civium numero fuisse adscriptum.

§. V. Video nobis contradicere Manlium, qui non tam latine quam audacter: *Hic Faustus, inquit, in hoc oppido Wirtenberga evasit, cum optimus Princeps Dux Johannes dedisset mandata de illo capiendo. Sane in eandem ætatem Wierus (de Præstig. Dæm. p. 142.) Fausti retulit vitam qua JOHANNES Sax. Elector, quem glorioso cognomine Constantem vocant, fasces tenuit. Neque fidem superat, quin, cum Norinbergæ, Venetiis, & Lipsiæ sit conspectus, Wirtenbergam quoque semel inviserit: simul ac tamen mandato Electorali finibus ac terris hisce prohibitus est, fugam cepisse, non autem fixam tenuisse sedem judicatur. Testor Commensales Lutheri Sermones, ad omnes Melanchthonis libros, ejusque Generum Peucerum provoco, quorum silentium mihi facundi instar testimonii habetur. Et Peucerus quidem, quem Thuanus omni scientiarum cognitione clarum vocat, tanto minus hanc Fausti historiam rejicere debebat, quanto majori cura & labore suos de Divinationis & Magia commentarios confecit.*

§. VI.

§. VI. Dum facta Magi conficta persequor, de Maximiliano I. aliquod occurrit commentum, cujus prolixitatem Germanico stylo consuetam, redigam in compendium. Imperator aliquando *Oeniponte*, quæ Archiducum sedes est, animi causa commoratus, *Faustum*, cujus jam tum fama inter aulicos infamis erat, accersere ad se jubet. Hic ut aliquod artis suæ specimen exhiberet, rogatus; abnuitt initio, sed certus de Imperatoris clementia pollicetur. Quid vero? Magnum illum Macedonum Regem annuit spectare, gesticque Cæsar: Quo cognito Faustus, dum conclavi præclusum scivit Imperatorem; sine mora excitatum ab inferis Alexandrum M. produxis, tali quidem specie, qualem ab Historicis descriptam esse fatebatur Cæsar. Artificem igitur, gratia donisque præditum dicitur dimisisse. (*Histor. Faust. P. II. c. 10.*) En nugas! *Job. Tritheimium Abbatem*, quem *Wierus* æque ac *Bodinus* magiæ accusant, hoc præstitisse ferunt; qui ergo Fausto adscribitur? *Maximil.* vero Imperator tantum abest, ut a quoquam scriptore hanc temeritatem dicatur incurrisse, ut potius Cuspiniani elogio (*de Imp. Rom. p. 494.*) *Princeps religiosiss.* Jovii vero encomio: integræ pietatis & incomparabilis virtutis heros, appellitetur. (*Elog. c. 5. p. 155.*) Extant certe præter scriptum quod Theuerdanck vocant, alibi quoque *Maximiliani Res gestæ* Anonymi (*Ingolstadt. ed. 1631.*) in quo multa promiscue recensentur: Hujus vero fabulæ nec vola extat nec vestigium.

§. VII. Neque pluris momenti est, quæ de eodem Imperatore vulgo innotuit historia; Cæsar enim

enim somno aliquando sopitus mane cum elevaret oculos, conclave suum, Fausti artibus ita vidit extractum, ut omnia florum, arborumque & herbarum genera, suavissimos aulicis cantus & nihil non deliciarum repræsentaret. (*Hist. Faust. L. II. c. II.*) Sed istud ex *Alberti Magni* cui idem scelus exprobrant, historia est surreptum. Wilhelmus enim Imperator cum *Ao. 1260. Aquisgrani* coronatus aulam repeteret suam; Monachus hic in honorem novi Cæsaris, nescio quid viridarii, hyberno tempore molitus, cum vulgi excederet fidem, *Necromantæ* nomen reportavit. Sed *Suevus* erat hic *Albertus*; *Suevus* itidem *Widemannus Historiæ F. auctor*; hinc fabulis ipsi deficientibus exteris, collegit quasdam in patria sua exortas.

§. VIII. Cetera mihi bilem, hoc ferme risum movit, quando rustico cuidam plaustrum fœni plenum vehenti obviam factus esse magus dicitur. Inita proinde solvendi pretii ratione Faustus integram fœni molem ingurgitavit. (*P. I. c. 42.*) sed commemoratio hæc alii cuidam Monacho in *Colloquiis D. Lutheri* allegato, adscribitur: ergo sub Fausti nomine vendita, neutiquam ab eo peracta est Fubula, Quinimo de *Zyrbone Bohemo* quodam Præstigiatore, eandem fere narrationem ex *Dubravio* repetit *Camerarius* (*Hor. Succis. cent. 1. p. 314.*) addito non ineleganti epiphonemate; eadem *Ludibria, quæ modo de Bohemo mago diximus, Fausto adscribuntur.* Ita quidem, delicta non minus ac virtutes, alieno sæpe nomine inclarescunt.

C 2

§. IX.

§. IX. Denique de cane, assiduo itinerum comite Fausti, quæ memorantur, (P. i. c. 25.) ad *Cornelii Agrippæ* vitam pertinent. Hunc enim *Necromantiæ* suspicione velut infamem execrant nonnulli: quod *cacodæmonem* nigri canis specie circumduxisse existimetur. Auctor hujus rei est *Paulus Jovius*, (in *Elog.* p. 121.) Cum propinqua morte, inquit, ad penitentiam urgeretur, cani collare loreum, magicis per clavorum emblemata inscriptum notis, exolvit, in hæc suprema verba irate prorumpens: *Abi perditæ bestia, quæ me totum perdidisti: necusquam familiaris ille canis, ac assiduus itinerum omnium comes, & tum morientis domini defector, postea conspectus est, quum præci, pitifugæ saltu in Ararim se immeruisse, nec enatasse, ab his qui id vidisse asserbant, existimetur.* Quæ cum *Historia Fausti* ex asse, quod ajunt & amussi congruunt.

§. X. Sed istud de *Agrippa* assertum dubio non uno laborat. *Jovius* enim tantæ auctoritatis non est, quin a *Delrione* (*Disqu. Mag. L. IV. c. 2. p. 586.*) Scriptor nimix superstitionis appelletur. Certe *Wierus* partes Præceptoris sui tam gnaviter tueretur, ut meras nugas vocet, aliorum de *Agrippa* sententias ex invidia potissimum subortas. (*de Præstig. Dæm. l. 2. c. 5.*) *Naudæus* etiam non nisi singulari ejus doctrinæ hanc *Magiæ* suspensionem refert acceptam. (in *Apologia* c. 15.) Interim omni reprehensione liberandus non est, uti merito in ipsum invenitur *Claudius Minos* (in *Not. ad Embl. Alc. p. 63.*) Et vanus profecto de *Scientiarum Vanitate* Liber est, in quo novitatis suæ argumenta sacris etiam literis confirmare nititur; quasi feliciori opere tantas ingenii

genii opes ostentare nequiverit, nisi vir educatus in literis & a Cæsare eruditionis ergo equestris ordinis dignitate ornatus, importunos arietes Eloquentiæ, æternis optimarum literarum arcibus admovisset. Quicquid vero sit, quantum ex epistola ejus vigesima conjicio *L. 6. Epistol. Agrippæ p. 300.*) videtur Satyrica saltem Mimesi vitia docentium exagitare, aut certe in re ludicra ingenium exercere voluisse.

§ XI. Quam infamiæ notam *Corn. Agrippæ* ob insignem eruditionem tribuunt; eam pari fato *Sylvester II. Pontif.* vulgo subiisse videtur, quippe qui a *Szegedino (Specul. Pont. p. 84.)* *Naclero; Sigeberto*, aliisque Magiæ & pacti cum diabolo initi reus peragitur. Nobis vero non alius quam vir rerum *naturalium & moralium* peritus fuisse creditur, unde in sinistram hanc suspicionem facile potuit adduci. Is enim temporum illorum stupor erat, ut singularem quamvis doctrinam crederent naturæ viribus majorem, eoque divinam aut diabolicam, prout affectus illud suppeditabat (*Vid. defensionem Sylvestri in Boxhorn. Hist. univ. p. 416.*)

§ XII. Sedne extra oleas feramus, *Gisbertus Voetius (Disp. Select. T. III. p. 548.)* utramque de magia paginam facturum, non potuit hujus Fausti non meminisse. Pactum vero magicum distinguit ille in *occultum & expressum*: hujus reum se fecisse Faustum existimat, quod & aperte initum, & solenni scriptione instrumenti, signo denique stigmatico cuidam corporis parti impresso, fuerit confirmatum. Cujus nunc ideo recordari juvat,

ut *Gesneri l. c.* pariter & *Wieri* sententia renunciem, qui *Faustum* nostrum Doctorem in *Vagantium Scholasticorum* classem referunt. Esto autem, ambulatoriam ejus vitam fuisse, quin & *Cingarorum* consuetudine, ut *Chiromantiam* edoceret, usum esse magiam tamen quam illi coluere fallacem, hic scelestiori longe schemate, cum verus esset incantator, exercuit.

§. XIII. Nimis autem flocci pendet *Fausti* praestigias *Wierus*, quando inanem saltem jaectantiam & fraudes nuncupat ejusdem facinora. Sane si illustrium virorum familiaritate exclusus non fuit homuncio; albo videtur potius, quam atro carbone notandus. Istud autem non modo *Historia vitae* satis superque refert, sed *Wierus* ipse: hic scelestus, inquit, captus *Batoburgi* in *Mosæ* ripa ad *Geldriae* fines, Barone *Hermann*o absente, mitius ab ejus *Sacellano D. Johanne Forstenio* tractabatur, quod huic viro bono nec callido, plurimum rerum cognitionem artesque varias polliceretur. (de *Praestig.* L. II p. 143.) At sustulit hanc litem & ad vivum resecurit *Cl. Thomasius* (*Disp. Vag. Schol.* §. 145.) Quin etiam *Wierus* sui oblitus, tale de *Fausto* recitat iniquioris magiae documentum: *Ludimoderator* apud *Goslarienses* ex *Fausti* magi, vel verius *infausti* mali doctrina instructus, modum quo carminibus in vitro coerceretur *Satan*, didicit. Ut itaque impediretur a nemine, die quodam in *sylvam* abiit: ubi in magica execratione aberranti apparuit demon, horrenda admodum forma, oculis flammeis, naribus ad cornu bubuli morem intortis, oblongis dentibus aprinis non dissimilibus, genis felem referentibus, & in uniuersum terribilis. Hoc

Hoc idolo terrefactus hic prosternitur jacetque boras aliquot semimortuus. Sic nemo Faustum hoc crimine absolvit minus, quam qui maxime absolvere illum conatur.

§. XIV. Sed istis diutius immorari consilium non est; *Doctoris* saltem titulo, quem in Medica Facultate dicitur adeptus, spoliari debet Præstigiator. Recte proinde id omni contentione negat *Freudius* (*Casual. de Mag. p. 265.*) nec persuaderi potest, hominem in suspectis scholis educatum, tamque nefariis artibus nullibi non infamem, ad tantum decus, quod tum distributum rarius, eveni potuisse; cum nec locus designetur, nec offerendi occasio. Forte tamen eo more adhæsit ipsi nomen, quo Agyrtis & id genus impostoribus, qui cum medicinam vel faciant, vel facere se jactitent, *Doctoris* nomen vulgo fortiuntur.

CAPVT TERTIVM

VERAM DE HISTORIA SENTENTIAM COMPLECTENS.

§. I.

Extram nunc Orationis partem absolvo, qua rem aliorum iudicio perpensam explicatamque mea

mea nunc animi trutina ponderabo. Et Auctores vero quod spectat, qui palmam in hoc negotio sibi tribuunt, non alio videntur loco ac numero habendi, quam qui ab Historicis prorsus distinguuntur. Neque enim ad consignanda magorum facta facile se accinget Historiarum scriptor, nisi apertis minimeque dubiis fundamentis fuerit innixus. Vendicat sibi hanc immunitatem pietas, ut animos demulcendi causa quisvis enarret fingatque: Historia vero supremam sibi legem posuit veritatem. Quare si *Domitium* Sec. XV. Scriptorem, quod veris fabulosa commisceret, *Politianus*, ceu *foveam viatoribus* ostendere solitus est, (*Vid. L. III. Epist. 19.*) quidni scriptum istud de Fausto integra fabularum mole refertum, aliis quoque non ut *foveam* modo, sed ut *scillam & charybdim* ostendamus.

§. II. Verum satis ostensum illud a *Naudæo* est, cujus in quibusdam premo vestigia, in multis pedem retraho; nonnullos enim & scelestiores quidem *Necromantas* cum defensum iuit; aethiopem videtur lavasse adeoque de Paradoxis ejusmodi *Apologiis* non aliter judico, quam de laudibus *Neronis* a *Cardano* decantatis, aut de doctorum virorum encomiis *Moriæ*, *Caluitici*, *febris quartanæ*, *cæcitat*, *pediculi*, quin & ipsius *Diaboli* in *Oratione Wittenbergæ* a quodam *Brunone* Italo habita; teste, sed in hoc, deceptore *Voerio* (*P. III. sel. Disp. p. 615.* Interim tamen *Naudæus* emunctæ naris est, qui vitam *Fausti* nec fabulam plane nec Historiam, sed verbo ab utraque parte paulum discedente; *Roman Magique*, Gallica lingua vocat (*in Apol. c. 15. p. 419.*)

Quod

Quod vocabulum cum magna gaudeat emphasi, doleo Romanæ facundiæ esse ignotum; forsan *narrationem dixeris scenicam, mutatis circumstantiis confectam, de persona artibus quidem magicis celebri, sed accedentibus siue fabulis siue Historiis celebriori.* Cui proinde nostrummet calculum, salvo aliorum iudicio adjungimus.

§. III. Fabulæ ergo nomine insigniri prorsus non debet. Quis enim in dubium vocabit communem adeo constantemque Germaniæ notitiam? *αὐτόπτης* est *Manlius*, qui novisse se *Johannem hunc Faustum* asseuerat, *Camerarius* audita loquitur: *Wierus* ex amico, *Fausti* ludibriis decepto facinora accepit. (p. 143.) Quid, quod propria *Suevorum* confessio hic militat, qui quoties *Kundlingam* patriæ terræ oppidum indicant, nunquam non *Fausti* vita reddunt notabilem (vid. *Conr. Dietr. conc.* 18. in *Ecclesiast.* p. 237. Neque tamen *Historiam* quis vocabit hanc *Fausti* vitam; nisi forte cui *Historiæ* majestas ignota est. Nulli enim annales, qui per singulas etiam decurias facta vel levissima loquuntur; nulla monumenta, quorum fides probata est, hujus vel minimam produnt mentionem. Quid ita? nimirum, antequam innotuit *Faustus*, obscuritas ejus obstitit, quo minus calamo *Historici* videretur dignus; cum vero increbuisse, nimius fabularum cumulus deterruit *Scriptores*. Poterat *Sleidanus* aliquid retulisse, qui & relationibus nonnihil indulgit, *Thuano* teste, & totius Germaniæ res gestas bene calluit, quin & multa consignavit longe infra hujus dignitatem posita; sed *Fausti*, quoad mi-

D

hi

hi constat, ne nomen quidem reliquit. Poterat *Thuanus* quoque non prorsum nihil narrare, quippe cui famosus ille præstigiator *David Georgius Batavus* prolixa narratione non indignus fuit (*Hist. L. XXII. p. 427.*) quique de prodigiis & ostentis multa (*L. XXVII. p. 524.*) simul & de Spectro Pragenſi (*Lib. L. p. 663.*) mira & fidem superantia recenſet. Aſt reliquis narrationibus forte aliquem; huic nullum præbuit aſſenſum.

§. IV. Ita quidem ne in alieno choro pedem viderentur ponere Hiſtorici; *Dæmonologicis* minusque ſeriis ſcriptoribus talia commiſerunt. Aſt vero & illorum nonnulli, ſuſpenſa quod ajunt, manu hoc tractarunt negotium. *Bodinus* certe, ſive ut Hiſtorici nomen tueretur, ſive magis ardua deperiret; in *Dæmonomania* ſua de Fauſti dæmone prorsus conticeſcit. Neque credam in *Rerum ſublimium Arcanis*, ut vocatur liber nondum ſatis editus, quicquam illius repertum iri; perinde ac in *Rerum Subtilitate* *Scaliger* pariter & *Cardanus* altum hic premunt ſilentium. At *Casparum* quidem *Peucerum*, cujus ſupra laudes attigi, ſicco pede hæc tranſiſſe; tanto magis miror, quanto diligentius de *Divinatione* libros enucleavit: forſan ſatius arbitratus negligere dubia, quam in dubiis fruſtrari.

§. V. Tantum igitur abeſt, ut cum Hiſtoria familiam ineat hæc narratio, ut potius a *magica* ceu vocant *Romanqua*, ne latum quidem unguem diſcedat. Fallor an cum *Schildenſum* futilibus, quæ circumferuntur naniis eodem laborat fato: uti enim fabulam penitus non ſapiunt omnia; ſed ex republica

blica five hoc nomine five alio celebri, olim desumta in magnum nunc facetiarum figmentorumque pondus confluerunt: ita hæc de Fausto commemoratio exiguis orta initiis, ut seculum istud fabularum fertile erat, tanta ubique sumsit incrementa, ut magnam hic miremur syluam, viciosis aliorum frondibus auctam. Plura extant hujus farinæ scripta, vel in trivio non ignota, ad quæ nostrum hunc *Apologum* eodem quod ajunt, cubito posses di metiri.

§. VI. De Vita igitur Fausti non est, quod dubitetur amplius accedentibus, quæ supra exposui, testimoniis; Nunciatatem, qua innotuit, annumque vitæ designare convenit. *Wierus* enim, quem ut comperta narrantem auscultare fas est, *paucos annos* ante quadragesimum superioris seculi decernit: (*Loc. c. p. 141.*) & sic quidem *Delrioni* (*l. c.*) subscribere jubet, qui *Agrippam* atque *Faustum* συγγράμματα vocat; Anno quippe 39. & quod excedit *Agrippæ* nomen orbi maxime innotuisse constat.

§. VII. Ex *Manlio* autem colligitur, *Faustum* eodem tempore fuisse infamem, quo Pontificis injuriam ulterius Italiam perdomuit *Cæsar*, Inquit enim, *Vane gloriabatur de se omnes victorias, quas habuerunt Cæsariani exercitus in Italia, esse partas per ipsum sua magia* (*Collect. p. 39.*) id quod *Thuano* Judice (*L. 1. p. 10.*) in Ann. 1527. decurrit, adeoque perspicue coincidit cum *Johannis* Elect. Sax. Regimine, qui mandato quodam promulgato erronem hunc Saxoniz finibus dicitur prohibuisse (*vid. Hondorff. l. c.*) Neque parum lucis affert *Vagantium Scholastico-*

rum ætas, quos eodem tempore euanuisse luculenter ostendit Cl. Dn. *Thomasius* (*Disp. alleg. §. 112.*) Sic igitur Faustus, utut natales ejus certo Annotum numero adstringi nequeant, ex indiciis tamen quantum colligo, circa initium superioris seculi vagari cœpit, ejusque temporis non exiguum spatium, quo exercuit præstigias, videtur attigisse.

§. VIII. Adeo quidem obscuram satis vitam transegit præstigiator, futurus longe obscurior, nisi in scenam toties atque Theatrum Tragicum fuisset productus. Ceterum nihil commercii cum Fausto Wittenbergam habuisse, sed Wittenbergæ istud adscribendum esse documentis quibusdam supra ostendi. Si quis tamen publicam famam obtendat, quæ non semper vana esse creditur; hanc insuper exorti rumoris occasionem accipiat. Nimirum cum superioris belli, quod *tricennale* vocant, tempestes, in nostris quoque terris ingrueret; nihil non tentabat incola, quo hostium sævitiam vel propellere, vel evitare saltem posset. Prætor igitur pagi, quem Albis hic alluit & Bradæ nomen habet, militi invadenti persuadere conatus est, ædes suas horrenda Fausti morte esse notabiles, ostensoque pariete, bouis forte cruore tincto metum infaustibus, quandoque fugam incussit. Ita vanissimus etiam rumor, si veri speciem habet, posteros transfertur.

§. IX. Sane non potuit divinæ lucis qui tunc oriebatur splendor, tam scelestam stygiarum artium caliginem non discutiisse; nec defecit superioris disciplinæ rigor, qui tantum abest, ut ejusmodi
scelus

scelus permiserit, ut potius levisima quæque delicta grauitè sit detestatus. (*Vid. Scripta Wittenberg. Tom. 1. passim.*) Referunt fasti multa magorum undique repertorum nomina: nihil in hac patria notarunt, atro carbone pingendum. Neque dissimulo, quod ex *Beutingero* repetit *Meigerus* (*Nucl. Hist. lib. 5. c. 32.*) quumvis illud dubiæ perquam sit fidei. Colluies enim hominum Magicorum hanc aliquando *Wittenbergam* dicitur accoluisse, qui veneno quodam puluerulento prata camposque viciniore infecerint; unde postea ingens pecudum infecuta clades: Sed sceleris convicti omnes, quod meruere, corporis supplicium sustinuerunt.

§ X. Denique infelicem Præstigiatoris obitum quod spectat, de illo veri non dissimilia pronunciat *Conr. Dietericus* (*in Concion. XVI. ad Eccles. p. 237.*) qui vel ideo majoris æstimandus est fidei, quod Sueuia ipse terra oriundus, non potuit patriæ suæ res gestas non calluisse. Ipsa, igitur *Kundlinga*, quam *Fausti* natale oppidum supra diximus, Præstigiatores hunc, elisa, ut referunt ceruice vidit extinctum; id quod *Manlius*, Sueuus idem ac conterraneus testatur, nec discedunt hinc *Wierus* l. c. & *Camerarius*, qui, mortem ejus descripturi, quando ad pagum ducatus Wirtenbergenfis provocant, non nisi *Kundlingam* sive pagum sive oppidum judicantur innuisse.

§ XII. Sed ista quidem nemini paulo cordatiori imponere possunt; nisi hoc saltem in Physicorum palæstra litem mouerit, an Dæmonis cujusdam vi atque sæuitia trucidari homo, dirissimisque

modis perimi possit. Equidem non parum turbant circulos nostros recentiorum nonnulli, qui Dæmonum operationes exposituri, tantum non ad Sadducæorum, Atheorumque dogmata dilabuntur, cum omnia diaboli tentamina, omnesque *apparitiones & Spectra* suauiter imminuant, & ceu meticulosa superstitionis phantasmata explodant. In quibus familiam quondam duxit *Reginaldus Scot*, Nobilis quidam Anglus, qui præterquam quod Diaboli vim nihili fecit, Magiæ quoque crimen aperte inficiatus, mirabiles ejus *effectus* vel ad Melancholiam, aliosque animi morbos, vel ad artem & agilitatem hominum figmentis & præstigiis suis illudentium, vel ad stolidus *imaginationes* retulit; cujus tamen liber in Anglia omnium oculis sublatu est, atque combustus.

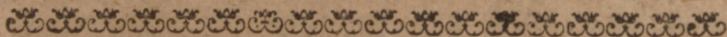
§. XII. Sed in hoc campo neque feritur mihi, nec metitur, cum ex diuinioribus, sobriaque sapientia istud sit discutiendum. Neque vero non exemplis, quæ probatoris fidei auctores subministrant, animus potest confirmari; quo quidem nomine de *Peuceri* juxtim ac *Bodini* eruditissimis commentariis mihi gratulor, ubi tam miranda Satanæ facta memoriæ prodita sunt, ut in stuporem rapere non tantum, sed convincere vel pertinacissimum posse videantur. Verum, ne ultra septa, quod ajunt, transiliam; pedem sisto; cetera iis relicturus, qui penitiorum ejus rei notitiam sibi pollicentur. Mihi vero id curæ fuit ne a via publica deflecerem, nec per latebras quasi traherem anguem, unde exiret nitior. Multa sponte mea præ-

prætermiffa funt; plurima, vel maxime follicitum
fugerunt. Sed non merebatur homo in fœdiore
nebula verfatus, ut clarior hic eluceret.

TANTUM!

COROLLARIA.

- I. *Historiæ, Annales, Acta & Commentaria multis invicem modis differunt.*
- II. *H. C. Agrippa, quem falso Magiæ accusant, Lutheranæ Ecclesiæ magis quam Romanæ fuit addictus.*
- III. *Juramentum per falsos Deos præstitum obligatorium est.*
- IV. *Imperium Romanum sub J. Cæsare Tyrannicum fuit.*
- V. *Tam modeste loquitur de Inquisitione Fam. Strada, ut, qui alias nescit quid sit inquisitio, ex Stradæ Historia nunquam sit intellecturus.*

Promptus Pieridum scandis KIRCHNERE, cathe-
dram,

Unde facis bina verba diferta vice.
Maſte animo, dubiis de *Fauſti* diferta factis,
Sic dubium non eſt, quod venit inde, decus.

Werner Theodor. Martini, D. P. P.

h. r. Acad. Rector.

In.

Infaustus Faustus magica celeberrimus arte:
 Hunc alii credunt hunc alique negant.
 Multa tamen tribuuntur ei miranda, sed horum
 Sic penes autores alba, vel atra fides.
 Historici uirtus hæc indagare lubenter,
 Ut constare queat, quæ bene fulta fides.
 Propterea multum laudis KIRCHNERE, mereris,
 De Fausto infausto dum bona verba facis.
 Perge rei dubiæ secretum quærere scite,
 Sic inter doctos usque manere potes.

Johannes Deutschmann, D.

Infaustum Faustum, vera est si fabula, sistis.
 Eueniant studiis omnia fausta tuis.

Christianus Köhrenssee, P. P.

De factis dubiis quum docto differis ore,
 Atque rei incertæ lemmata certa struis.
 Laudo tuos ausus, tantoque applaudo labori,
 Sic ex infami nomine fama venit!

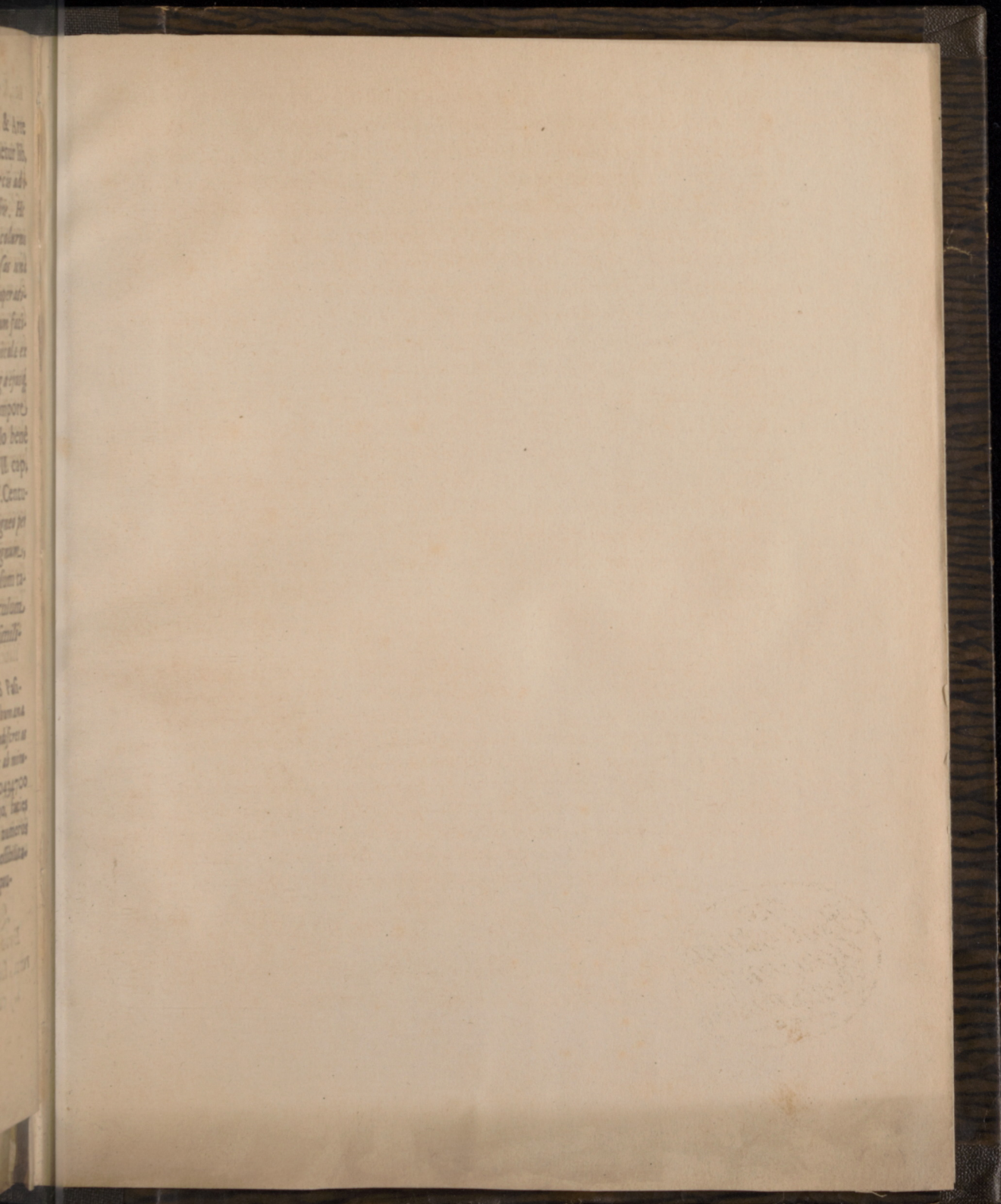
Auctori Speciminis bene precatus
 scripsit

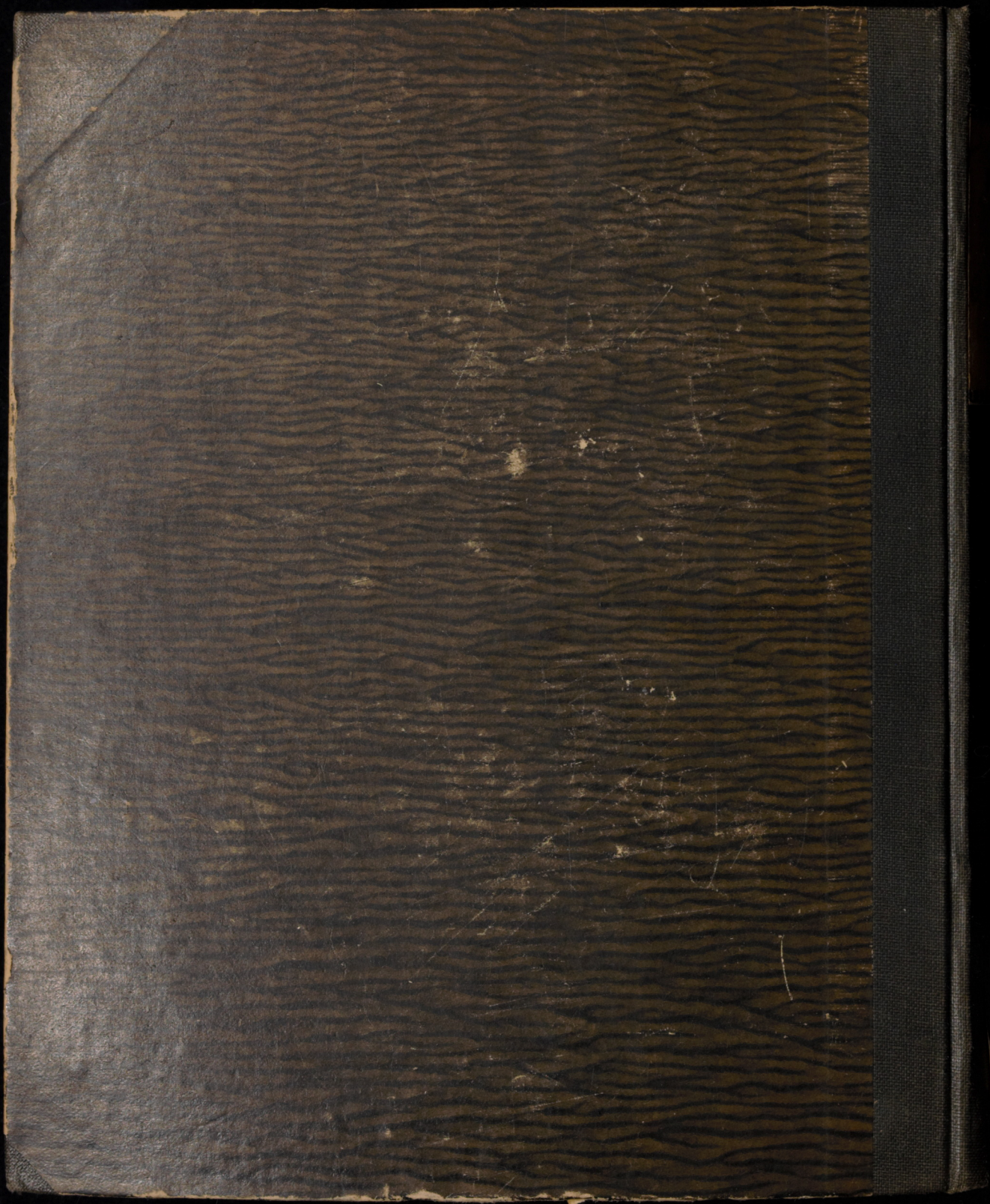
C. S. Schurtzfleischius, P. P.

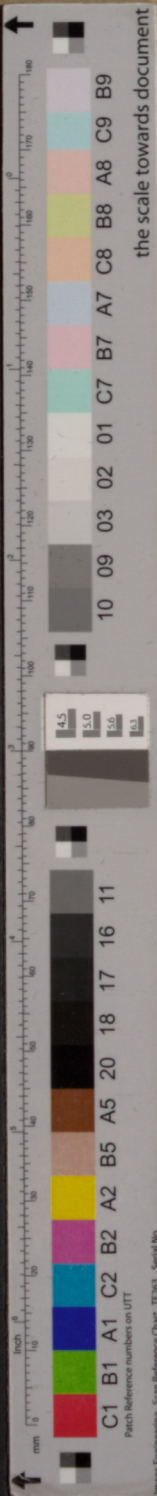
Leucoreis, Faustus, qui nunquam vixit Athenis,
 Nunc se Leucoream contulit in cathedram.

f.

Præses.

ria in dubio est, spurius ille abjectique
eretur: forsan & hic *Faustus*, qui pa-
i satis cognitam, patremque maxime
et, supposititius videre possit, & non
io fabuloso esse prognatus. At retu-
les ipsius Manlius (*collect. p. 38.*) dum
ueuia oppidum, illi patriam assignat.
tur tantisper vixisse quendam magum,
sti, siue alio nomine infamem, attestan-
am locupletibus undiquaque auctori-
Historia illius tantis referta est figmen-
bulis inquinata; ut vitam ejusmodi
historiam non crediderim suffecisse,
m architectum nacta esset scripto-

Vitam proinde Fausti; ut expiscemur
s ejus numerantur patriæ; *Kundlinga*
Manlius ceterique asserunt; *Roda* dein,
Vinariensis, si *Widemann*o credimus;
enique Principatus Anhaltini oppi-
Historia Fausti Autographum testatur.
vero; ne palpum nobis obtrudat *Fa-*
cum dubium non sit, quin fidem sibi
licent Auctores supra commemorati.
, utut in quibusdam vacillet, in hoc
e non potest, quando patriam Fausti
ut & nouisse hominem se testetur, &
bi natus est, *oppidum patriæ suæ vicinum*
(*p. 38.*) Non dicam de unanimi cete-
su, qui si vel maxime Historici nomen
ur; *Fabulae* tamen *Scriptori* ideo pal-
mam

8.

15.

16.

18.